

RECENSIE

In zijn voorstelling over de oorlog tussen Israël en Hamas weigert regisseur Chokri Ben Chikha te zwichten voor een al te simpele vredesboodschap

Theater In 'Perzen' zijn het niet de Palestijnen of de Israëliërs die in het centrum van zijn vertelling worden geplaatst, maar het begrip 'empathie' zelf. „Empathie hebben we precies niet nodig. *In fact, we're sick of it.*”

Shira Keller

29 januari 2025 om 14:28 • Leestijd 2 minuten

Luisteren

Leeslijst

Theater

Perzen. Triomf van Empathie. Door: Action Zoo Humain en NTGent, een coproductie van Theater Rotterdam. Concept, regie en choreografie: Chokri Ben Chikha. Gezien: 27/1, Internationaal Theater Amsterdam. Nog te zien op 12 en 13/3 in Theater Rotterdam, en op 16/5 in SPOT / Stadsschouwburg Groningen..

Info: actionzoohumain.be

NTGent had Chokri Ben Chikha gevraagd *Perzen*, de beroemde tragedie van Aischylos, te ensceneren. Wat Ben Chikha het meest interesseerde aan dat stuk, was Aischylos' motivatie: de Griekse toneelschrijver had net meegevochten in de oorlog tegen de Perzen. Hij had zijn broer in die oorlog verloren. Toch koos hij ervoor zijn tragedie te schrijven vanuit het perspectief van de tegenstanders, de Perzen dus, de verliezers van de oorlog. Waarom deed hij dat? Uit empathie?

Ben Chikha richt zich in zijn *Perzen* op de oorlog tussen Israël en de Palestijnse terreurorganisatie Hamas. Maar het zijn niet de Palestijnen of de Israëliërs die door Ben Chikha in het centrum van zijn vertelling worden geplaatst, maar het begrip 'empathie' zelf. Een andere keuze die helpt om het conflict met enige afstand te beschouwen, is de plaatsing in de tijd: *Perzen. Triomf van Empathie* speelt zich af in 2030.

Een voice-over praat ons bij over de politieke ontwikkelingen tussen nu en dan: de oorlog in het Midden-Oosten is dan net voorbij. Na de vernietiging van de Gazastrook en alle bezette gebieden is ook Israël grotendeels verwoest. We maken kennis met vier leerlingen van een Vlaamse theateropleiding, die werken aan hun afstudeervoorstelling *Perzen*, waarin ze de Grieken en de

Perzen vervangen hebben door respectievelijk Palestijnen en Israëliërs. Zo vindt de 'Slag bij Salamis' uit Aischylos' stuk in hun versie plaats op 7 oktober 2023. De vier dansen extatisch op trancemuziek, terwijl op projectieschermen filmpjes worden getoond van het Supernova Festival; eerst van het feest zelf, vervolgens de op smartphones vastgelegde (echte) beelden van rennende en schuilende Israëliërs, terwijl op de achtergrond schoten klinken.

De docente van het viertal (met opzet tenenkrommend pedant en toondoof gespeeld door Mareille Labohm) legt de voorstelling stil en richt zich tot ons. Wij zijn er om de studenten te beoordelen, zegt ze. Vooral op het gebied van affectieve empathie, een culturele basisvaardigheid die, aldus de docente, „ook de veiligheid vergroot en zorg draagt voor een veilig gehechte samenleving”.

Foto's: Kurt van der Elst

Ziek van empathie

Via een scène uit *Perzen*, die zowel vanuit Israëlish als uit Palestijns perspectief blijkt te kunnen worden gespeeld, volgen we de discussie die onder de studenten ontstaat. Waarom moet hun bewerking per se over het Midden-Oosten gaan, terwijl genocides en hongersnood in Afrika stelselmatig worden genegeerd, vraagt de Russische Hellen zich af. De Marokkaanse Sofiane identificeert zich met een gedicht van de Palestijnse schrijver Mohammed el-Kurd. Liah vertelt over de kibboets waar ze opgroeide, en waar ze als kind al spelend soms, tot haar ongemak, op spullen stuitte die van eerdere, Palestijnse bewoners getuigden.

Pas aan het slot krijgt ook de Palestijnse Marah het woord. In een krachtige monoloog keert zij zich niet tegen Israël, maar tegen dat door de docente zo kritiekloos gepredikte vermogen tot empathie. „Empathie is precies wat we niet nodig hebben”, zegt ze, „*in fact*,

we're sick of it." Aischylos schreef zijn stuk 2.500 jaar geleden, zegt ze; wat hadden we daar precies van geleerd? Ze ontmantelt inlevingsvermogen als een mechanisme dat ook monddood kan maken, dat misdaden goed kan praten, aan welke kant van het politieke spectrum dan ook.

„Als empathie zich enkel op een emotioneel niveau manifesteert“, zegt ze, en hiermee raakt ze de kernboodschap van Ben Chikha, die weigert te zwichten voor de ene of de andere simplificerende vredesboodschap, „blijven genocides en holocausts bestaan.“ Haar onbehaaglijke, ontvullende slotwoorden: „Niemand kan het doden stoppen, enkel uit liefde of empathie.“

Perzen. Triomf van Empathie | Teaser 2024

Delen

Mail de redactie

THEATER

+ Volg

'Mensen leven vaak in de nabijheid van het kwaad , maar hebben dat geïntegreerd in het leven van alledag. Ze zien het niet'

49 minuten geleden

